

Ako si ogledujemo Pavlovo cerkev od velikih vrat, napravi na nas mogočen vtisek. Pri vratih stojita dva velikanska stebra iz najfinejšega vzhodnega alabastra. Tudi to je dar egiptovskega podkralja. Ako prižgemo žveplenko in jo držimo za stebrom, vidimo, da je skoraj prozoren.

Cerkev nam se zdi kakor velikanska, sijajna dvorana. Po dolžini meri 120 metrov, široka je 60 m. in visoka 23 m. Strop v Pavlovi cerkvi ni obokan, kakor je pri nas navada, marveč pred požarom je bil odprt, tako da se je videla streha. Kajpada tramovi so bili lepo ozaljšani. Sedaj je pa strop vodoraven iz trdega lesa, umetno izrezljan in ves pozlačen. Strop sloni na 80 velikanskih stebrih iz sivkastega simplonskega granita. To je dar našega presvetlega cesarja.

Cerkev je razdeljena v pet ladij in vse so ločene s stebrovjem in tako se človeku zdi, kakor bi stal v hrastovi šumi. Tlak je iz finega gladkega kamena, tako svetel, da se lahko vidiš v njem. Kdor ima na čevljih gladke podplate, mora previdno stopati, da se mu ne spodrsne. Ako gledamo po tlaku, zdi se, kakor bi voda stala; stebrovje se lesketa v tlaku, kakor drevje, ki pri vodi stoji. — Ne morem si kaj, da bi tukaj ne omenil, kar mi je enkrat rekel neki luteranski pastor. Videl je ljudi v Pavlovi cerkvi, da so bližali po tleh in se je spodtikal nad tem, češ, kako more veren človek v takem svetišču bližati po tleh. Bil je pastor na cesarskem dvoru v Berlinu in seveda kaj takega ni bil vajen. Misli sem si pa vendar pri tem, kako spoštovanje ima ta mož do hiše božje.

Dalje mi je pravil, da mu je nekdo v cerkvi sv. Petra ukradel majhen stolič. V velikih rimskih cerkvah namreč ni klopj, zatorej si imenitni ptujci nosijo s seboj majhne stolce, ki se dajo zložiti. Rekel je zopet: kako je pri vas katoličanah mogoče, da kdo v cerkvi kaj ukrade? Kako spoštovanje imate do hiše božje? — Zbolelo me je to, ker je mož deloma imel prav. Le žal, da se še včasih hujše reči godijo po cerkvah!

Oglejmo še si nekoliko natančneje zgornji del cerkve. Po steni, ki posreduje med stebri in stropom, vidimo razvrščene neštivilne slike iz barvanih kamenčkov t. j. mozajike. To so podobe vseh papežev začeni od sv. Petra pa do sedanjega sv. očeta Leona XIII. 263 jih je! Tako dolge vrste prednikov pač ne more naštetati nobena, še tako stara vladarska hiša. Tukaj nam je živo predstavljen nepretrgani niz namestnikov Kristusovih. Kako lepo se tukaj vresničujejo besede Kristusove: «Ti si Peter t. j. skala, in na tej skali bom sezidal svojo cerkev in vrata peklena ne bodo premagala;» in pa besede efeškega cerkvenega zbora: «Peter do današnjega časa in vedno v svojih naslednikih živi in sodi.»

Koliko častitljivih glav vidimo v tej dolgi vrsti! Takoj od začetka se vrsté sami taki, ki so svojo kri prelili za Kristusa. Neštivilno veliko jih je, ki so sicer neizmerno mnogo pretrpeli, braneč pravice sv. cerkve in bojujoč se za kraljestvo Kristusovo proti duhu tega sveta. Res je med njimi tudi nekaj nevrednih, ki imajo žalosten spomn v zgodovini svete cerkve, a kaj si hočemo! Tudi med apostoli je bil en Judež.

A ravno to nam kaže, da katoliška cerkev ne more biti samo človeško delo, marveč božje, ker čeravno so včasih ladijo sv. Petra vodili nevredni možje, vendar je valovi niso mogli razbiti.

(Konec pride.)

Gospodarske stvari.

Vsem hmeljarjem!

V Žalcu, dne 1. julija 1898.

Ker v gospodarskem življenju povpraševanje po kakšnem blagu navadno tudi do-

ločuje njegovo ceno, zaradi tega je za prodajalca imenitne važnosti, da vsaj približno vé, koliko se bode kakšne reči pridelalo in kolikšna je potreba ali povpraševanje po isti, — ker le v tem slučaju more za sé izkoristi ravnó obstoječo kupčijsko situacijo.

V posebno korist pa more za hmeljarje biti, ako vsako leto o pravem času izvedó, kolika množina hmelja se bode približno pridelala; ker med tem, ko drugo blago, na pr. sladkor in kava več let obdržita svojo vrednost in se po obstoječih cenah lahko prodata, obdrži hmelj le za določen in primeroma kratek čas svojo vrednost; ker vsled različnih sprememb, katerim je podvržen, ni sposoben za špekulacijo.

V koliko škodo so napačne cenitve za hmeljarje, pokazalo se je zopet v minolem letu; da se temu zanaprej temeljito opomore, morajo hmeljarji priti do prepričanja, da le vzajemno in vsestransko delovanje vodi do zaželjenega cilja. Po statističnih izkazih se na tanko vé, koliko hmelja se porabi, ko bodo pa hmeljarji tudi vedeli, koliko hmelja se približno pridelala, tako bodo tudi vedeli, svoj hmelj ali po višji ali nižji ceni prodajati.

Za cenitev letošnjega hmelja je ugodno posebno to, da je ves stari hmelj prodan. Stari hmelj bi sploh ne uplival tako močno na ceno, ako bi se vsaj približno vedelo, koliko novega hmelja se bode pridelalo.

Da pa se more to določiti, treba je, da hmeljarsko društvo precej natančno izvé število hmeljskih sadežev na Spodnjem Štajarskem; po tem številu se da potem vsaj približno določiti množina letošnjega pridelka.

V izvršitev te naloge je neobhodno potrebna pomoč občinskih zastopov. Odbor hmeljarskega društva je razposlal torej na vse občine, v katerih se hmelj prideluje, in tudi nekaterim hmeljarjem, pôle, v katere naj se vpišejo imena hmeljarjev in število hmeljskih sadežev.

Vsled tega podpisani odbor uljudno prosi, da se ta poziv razglasi in da se p. n. hmeljarjem naroča, da naj v lastno korist hitro in vestno ustrezajo prošnji hmeljarskega društva. Kdor sam ne utegne iti v občinsko pisarno, naj zapiše svoje ime in število hmeljskih sadežev na košček papirja in pošlje listek po kakem šolskem otroku občinskemu predstojniku ali tajniku.

Izpolnjene pôle se potem vrnejo hmelj. društvu, katero bode potem pravočasno objavilo vse potrebno.

Enake cenitve vršile se bodo tudi v vseh deželah našega in tudi nemškega cesarstva. Odbor južnoštajarskega hmeljarskega društva.

Občinskim predstojnikom!

Živinski sejmi občinam niso delali velikega veselja, posebno kjer so bili sejmi slabo obiskani. Občina je morala naročiti okrajnega živinozdravnika, da pregleda prignano živino, in morala ga je seveda za ta trud tudi primerno nagraditi. Prigodilo se je mnogokrat, da je občina imela le izgubo z živinskimi sejmi. Občine so se zaradi tega plačila velikokrat pritoževale ter prosile, da se plačilno breme zvrne na druga ramena. Toda zaman je bilo njih moledovanje. Na Tirolskem pa se občina Nanders ni dala tako hitro ugnati v kozji rog. Živinozdravnika ni hotela plačati, češ saj ga ne potrebuje. Dobila je poziv od politične oblasti, naj plača. Sedaj je nastopila pot rekurza in pri najvišjem upravnem sodišču je res zmagala. Upravno sodišče je dne 24. novembra leta 1897. izreklo, da plačevanje živinozdravnika za pregledovanje povodom občinskih sejmov v postavi ni utemeljeno, da torej občinam ni treba plačevati živinozdravnika.

Kdo pa bo odslej plačeval živinozdravnika za pregledovanje? Nikdo, ker živinozdravnika pri sejmi ni treba. Njegov posel bo opravljal občinski svet sam. Ako pa hočejo politične oblasti, da se sejmovi pregledujejo, naj živinozdravnike država plačuje.

Gotovo bodo občine s tem zadovoljne. Ako pa bi jim politične oblasti še vedno pošiljale živinozdravnike na občinske stroške, naj občine odklonijo plačevanje ter se v odklonitvi naj opirajo na zgoraj omenjeni odlok upravnega sodišča.

Sejmi. Dne 9. julija v Poličanah in v Brezicah. Dne 10. v Oplotnici. Dne 12. v Rogatecu, Šoštanj, na Planini. Dne 13. v Ločah, Imenem. Dne 14. v Turniščah. Dne 15. v Arnovžu, Dobovi, Stolah.

Umetnost.

Iz Slovenskih gor.

(Cerkvena glasba v naši vladikovini.) Kako žalostne so razmere v cerkvenem petju po naših cerkvah, čuti pač že marsikdo. Po vseh sosednih vladikovinah imajo boljše cerkveno petje, kakor pri nas na Spodnjem Štajarju. No, pa saj ni čuda, da je tako, kajti večina orgljarjev niti — žalibog! — pojma nima o pravem cerkvenem petju! Kako naj tedaj taki vodi druge, kako naj zboljša sedanje prežalostne razmere? Znan mi je orgljar, ki niti vseh «tastov» na orgljah ne pozna, žalostno, a — resnično!

Trditi bi znal kdo: Ljudstvu so dopadljive med ljudstvom nastale melodije in nima vsled tega čuta do umetnega cerkvenega petja. Ljudstvo se predrugačiti ne da!

Odgovorim takemu kratko takole: In mnenje ljudstva se tudi ne bo predrugačilo tako dolgo, dokler se ne bodo sosebo orgljarji zanimali za izobrazbo petja slov. ljudstva ter ga poučevali o razločku med cerkvenim in narodnim petjem! Proč s takimi zastarelimi trditvami! Slovensko ljudstvo sedanje dobe ni več na tako nizki stopinji kulture, da se ne bi vnelo za vse, kar je boljše kot do sedaj. Poskusiti se mora! Začetek je težek, a vspeh plodonosen! Lastna izkušnja me uči, da orgljar lahko mnogo doseže, če ima temeljito izobrazbo v stroki.

Jeli to pametno, če orgljar vsprejme od fantalina «naštindirano vižo» ter isto poje pri božji službi? Jeli to cerkveno petje? Kako naj bo cerkveno petje?

Slavni kapelnik Mitterer piše o cerkvenem petju tako-le: «Ozir tonala, namreč melodije in harmonije cerkvenega petja, razumeva se samo ob sebi in je večkrat ostro in določeno izrečena volja cerkvena, da naj nikakor nima nič nesvetega, vsakdanjega ali posvetnega, ampak da bodi cerkveno petje vselej mirno, resno, vspodbujajoče k zbranosti in pobožnosti, skratka tako, da se strinja s svetostjo dejanja, ki ga spremlja.» Jeli tako pri nas? Žalibog ne! Posvetne, popolnoma posvetne narodne melodije rabijo se k nabožnim pesmim in pojejo pri službi božji!

Ali res ni mogoče k napredku cerkvenega petja pripomoči? Po mojem mnenju bi v dosego dobrega uspeha prepotrebno bilo:

1. Naj orgljar, če vsled nezmožnosti ne more vspodbujati k napredovanju, vsaj odločno zabrani narodne napeve pri službi božji. Naj z vso oostrostjo in enerzijo upliva na to, da se v cerkvi vedno le v cerkvenem duhu poje.

2. Naj bi se ustanovila prepotrebna «Cecilijanska orgljarska šola» s sedežem v Mariboru, kakor je v Ljubljani, v Celovcu, Gorici in drugod. Ljubljanska orgljarska šola, katero je nekaj Štajarcev obiskovalo, ne vsprejema več Štajarcev. Bode li vsled tega moralo v naši lavantinski vladikovini hirati cerkveno petje? Zeleti bi bilo, da bi se naši gg. deželni poslanci blagovolili zanimati za tako prepotrebno in prevažno ustanovo.

Naj bi se uresničile kmalu naše goreče želje, da cerkveni glasbi zasije boljša bodočnost!

Janko Č., cecilijanec.